

«Η Γραφή ερμηνεύει τη Γραφή»

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=159106>]

Εξίσου χαρακτηριστική είναι η δια της Γραφής ερμηνεία του Πάθους και της Αναστάσεως κατά την πορεία προς τους Εμμαούς: «αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται! οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὥς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; ... εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτω γέγραπται καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ.

ὁμοίους δὲ ἔστε μάρτυρες τούτων» (Λκ. 24, 25-27. 32. 44-48).

Ο Απ. Πέτρος την ημέρα της Πεντηκοστής για πρώτη φορά αναγγέλλει δημοσίως την ανάσταση του Κυρίου και το κήρυγμά του είναι το πρώτο της Εκκλησίας. Προφανώς δεν διασώζεται σε πληρότητα, αλλά αυτό που συμπεραίνεται είναι οι ομοιότητες με το κήρυγμα του Ιησού.

Αρχίζει με ένα εδάφιο του προφήτη Ιωήλ (3, 1-5), το οποίο επικαλείται ο Πέτρος για να ερμηνεύσει στους πολυπληθείς Ιουδαίους τα φυσικά και υπερφυσικά φαινόμενα που συνόδευσαν την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος, τη βοή, τον δυνατό άνεμο, τις πύρινες γλώσσες και τη γλωσσομάθεια των Αποστόλων: «ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ. καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται· καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα πρὶν ἢ ἔλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται» (Πράξ. 2, 14-21).

Ο Απ. Πέτρος στη συνέχεια δίδει τη μαρτυρία για τον Ιησού, ο οποίος όντως επιτέλεσε «τέρατα καὶ σημεῖα», κατά την προφητεία, με την εξουσία που έχει από τον Θεό Πατέρα και τονίζει την καταδίκη, τον θάνατο και την εκ νεκρών ανάσταση (Πράξ. 2, 22-24).

Η ανάσταση του Κυρίου (Πράξ. 2, 25-28) σχολιάζεται με τον 16ο Ψαλμό στ. 8-11, του οποίου ο Ιησούς αποτελεί πλέον το πλήρωμα: «Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ σαλευθῶ. διὰ τοῦτο ἠὺφράνθη ἡ καρδίᾳ μου καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ὅτι καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾗδου οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου».

Ακολουθῶς (Πράξ. 2, 34-35) ερμηνεύεται ο 110ος Ψαλμός στ. 1, ο οποίος είναι σημαντικός για τη μαρτυρία του προσώπου του Ιησού. Ο Ιησούς είναι υἱός του Δαβὶδ εκ μητρός αλλά και Κύριος του Δαβὶδ εκ πατρός: «Οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου».

Το κήρυγμα την ημέρα της Πεντηκοστής επισφραγίζεται μ' ένα στοιχείο διαλόγου και την προτροπή του Πέτρου προς τους Ιουδαίους να μετανοήσουν και να βαπτιστούν, ὥστε να γίνουν μέτοχοι των δωρεών του Αγίου Πνεύματος: «Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν» (Πράξ. 2, 27-29).

Τέλος, η πρόσκληση για μετάνοια και η βεβαιότητα της σωτηρίας αποτελεί το πλήρωμα της προφητείας του Ιωήλ 3, 5: «καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται» και του Ησαΐα 57, 19, εφόσον η σωτηρία επεκτείνεται προς όλα τα ἔθνη: «εἰρήνην ἐπ' εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς οὗσιν καὶ εἶπεν κύριος ἰάσομαι αὐτούς».

Το κήρυγμα του Απ. Πέτρου την ημέρα της Πεντηκοστής ακολουθεί την ερμηνευτική αρχή «η Γραφή ερμηνεύει τη Γραφή», δίδει τη μαρτυρία του θανάτου και της αναστάσεως του Ιησού και προτρέπει τους ακροατές του να μετανοήσουν και να βαπτιστούν. Ο χαρακτήρας του είναι συγχρόνως ερμηνευτικός, ιεραποστολικός και κατηχητικός.

(συνεχίζεται)